

עומק הפשט

בס"ד, יום ג' פרשת יתרו ט"ז שבט תשע"ט,
מאמר שבועי, בעניינים העומדים על הפרק.

בירורי הלכה ופסקי דין אקטואליים, מפי גדולי
ופוסקי הדור שליט"א. לעורך לב המעיין, ואין
לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

גליון נושא:

'מאכל מתחת המיטה'

'השאלה השבועית'

במדור זה מופיע שאלה בנושא הגיליון הנוכחי, כל מי ששולח תשובה על השאלה
נכנס להגרלה!

הפרס השבועי: סט כרכי 'שמירת הגוף והנפש'

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב (תשובה שתגיע אחרי יום
ראשון תכנס להגרלה הבאה), בציוף פרטי המשיב (שם, טלפון,
ישיבה) באות האפשרויות הבאות:

- ✓ תיבת 'עומק הפשט' בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיד ירושלים
- ✓ בפקס מספר 1532-6507823
- ✓ במייל 5047867@gmail.com (ההגרלה על דעת הבני המפעל)

השאלה השבועית – אוכל בעגלה

שאלה: הכנתי 100 מנות פתיחה מפוארות
לרגל שמחת ה'שבע ברכות', בדרך לאולם
הנחתי אותם בסל שתחת העגלה, ולא ראיתי
שהתינוק נרדם.
כעת השאלה, האם מותר להגישם לציבור בלי
להודיע, למרות שיש מקילים, אולי צריך
להודיע לציבור שיש אוסרים, בפרט כאשר
יש בציבור מדקדקים שמהמירים בזה?

השאלה בגיליון הקודם: מה טעם הנוהגים לאכול פירות ואדמה בס"ז בשבט, שהוא ראש
השנה לאילנות ולא לדיקות.

אחד התשובות: נראה שדיבי חיים פלאגי אוזל לשיטתו, שטעם מנהג אכילת הפירות הוא
כדי להיבנות בברכות לתיקון בימי השובבי"ם, כמו שהובא בגיליון, ולכן מברכים גם על
פירות הארץ.

שם 3 הזוכים בהגרלת הגיליון הקודם (199): הרב מאיר ישראל שבוטא שליט"א הרב
יצחק ס' שליט"א הרב דוד יחי' שליט"א

נוטלים ידים שחרית, וכאשר מאהיל האדם על האוכל בשעת השינה, נחשב כאילו האוכל היה באוהל המת
ושורה על המאכל רוח טומאה. ובדרכי תשובה (סימן קטז ס"ק לח) הביא בשם המילי דחסידותא שרק
במיטות מסוימות יש רוח רעה, ולא בכל מיטה.

1. ביאור הסכנה

תלמוד ירושלמי: דין זה מופיע גם בירושלמי (תרומות פרק ח הלכה ג, עבודה זרה פרק ב הלכה ג),
שצריכים לחוש למה שהבריות חוששים, והדוגמה השניה - לא להניח תבשיל תחת המיטה.

רוח רעה מתחת המיטה

תלמוד בבלי: בגמ' פסחים (דף
קיב.) תנא אוכלין ומשקין תחת
המטה, אפילו מחופין בכלי ברזל,
רוח רעה שורה עליהן. עוד
מצינו בגמ' בבא בתרא (דף נח.)
מטה של תלמידי חכמים כיצד,
כל שאין תחתיה אלא סנדלין
בימות החמה ומנעלין בימות
הגשמים, ושל עם הארץ - דומה
לאוצר בלוס (כל דבר מניחים
תחת מטתם), ופירש הרשב"ם
שתלמידי חכמים אין מניחים
אוכלים מטעם הגמ' בפסחים
הנ"ל אבל עמי הארץ מניחים,
ביתר תוקף כתב רבינו גרשום,
לפי "שאסור" להניח אוכלין
ומשקין וכלים אחרים תחת
המטה, מפני שרוח רעה שורה
עליהן.

הג"ר עקיבא איגר בגיליון
הש"ס (פסחים קיב.) מציין
לדברי התורת חיים (שבועות דף
טו: בבא בתרא דף נח.) טעם
הדבר ששורה 'רוח רעה' תחת
המיטה, כי 'שינה אחד משישים
במיתה', בשעת השינה יוצאת
הנשמה הטהורה של האדם
ושורה עליו רוח טומאה, ולכן

בבבלי כתוב מפורש שהטעם הוא משום 'רוח רעה', אך בירושלמי לא התבאר הטעם. רבינו ירוחם (תולדות אדם וחוה נתיב טו חלק ה דף קמא עמוד א) מפרש את כוונת הירושלמי 'שמא יש בו דבר המזיק ואינו רואהו', דכל המסתכן במה שקבעו חז"ל לסכנה ואומר אני רוצה להסתכן, מכין אותו מכת מרדות שעובר על דברי חכמים. וכן פוסק הרמב"ם (הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק יב הלכה ה) ולא יתן התבשיל תחת המטה, אף על פי שהוא עוסק בסעודה, 'שמא יפול בו דבר המזיק והוא אינו רואהו'. אבל הרמב"ם (על הרמב"ם) ומהר"ן (על הרמ"ף עבודה זרה דף י: מדפי הר"ף), חולקים ומפרשים שגם הירושלמי הוא כמו הבבלי משום 'רוח רעה'. ובפני משה על הירושלמי הביא את שני הפירושים.

להלכה נפסק בבית יוסף (יו"ד סימן קטז ס"ק ה), ובשלחן ערוך (יו"ד סימן קטז סעיף ה), ובשלחן ערוך הרב (הלכות שמירת הגוף והנפש סעיף ז) ולא יתן תבשיל ולא משקים תחת המטה, מפני ש'רוח רעה' שורה עליהם. למרות שהרמב"ם לא פסק משום 'רוח רעה', מכל מקום צריך לחוש לרוח רעה, כמבואר בבבלי בפסחים, ומהר"ן שפירש כן גם בכוונת הירושלמי.

אמנם בדרישה (יורה דעה סימן קטז) כתב שלא נחלקו הרמב"ם ומהר"ן, כי מהר"ן מדבר במיטה שישנים עליה, שיש מתחתיה 'רוח רעה', ואילו הרמב"ם מדבר על מיטה שיושבים עליה בשעת האכילה, שאין 'רוח רעה' אך יש חשש 'שמא יפול במאכל דבר המזיק'. מדברי הדרישה עולה וכן פשוט דברי הרמב"ם, שאסור גם במקום האכילה ואפילו ללא שינה. וכתב בבן איש חי (שנה שניה פרשת פנחס אות יד) שראוי ליזהר לא להניח אוכל תחת השולחן, ופה עירנו אין נזהרים בזה ומניחים תחת השולחן.

2. אוכל מכוסה

נפק"מ להלכה בין הדעות בביאור האיסור: באוכל מכוסה, לפי הדעה שהטעם מצד 'רוח רעה' שייך הדין הזה גם באוכל מכוסה, כמפורש בגמ' (פסחים קיב.) שאפילו מחופים בכלי ברזל יש 'רוח רעה'. אבל לפי הרמב"ם שפירש בירושלמי שהטעם שמא יפול דבר המזיק, במכוסה אין שום חשש.

והכרעת הבית יוסף (סימן קטז ס"ק ה) הובא בש"ך (ס"ק ד) ובפרי חדש (ס"ק ו) שיש לחוש לטעם של 'רוח רעה', ואסור אפילו במכוסה.

צוררים וחתומים: בגמ' (ברכות דף ו.) מבואר שבדבר צרור וחתום אין לשדים רשות להיכנס בו, וממילא כשיש אוכל סגור כגון בקופסה או בקבוק וכדומה, לפי שני הטעמים יהיה מותר כי אין בו דבר המזיק לפי הרמב"ם וגם רוח רעה לא יהיה בו. אך בשו"ת רב פעלים (חלק ב יו"ד סימן יג) הוכיח מהגמ' (נדה דף יז.) לגבי שום ובצל קלופים, שאפילו אם הם צרורים וחתומים בתוך הסל, 'רוח רעה' שורה עליהם, ומוכח שיש הבדל בין 'רוח רעה' לשדים, ולפי הטעם של 'רוח רעה' לא יעזור כשהוא צרור וחתום. וכן מכריע לאיסור הג"ר ניסים קרליץ שליט"א (חוט שני יו"ט קובץ עניינים אות יג).

כלי בתוך כלי: לדעת הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (הליכות שלמה תפילה סימן יג הלכה יז הערה סד), והג"ר ניסים קרליץ שליט"א (חוט שני יום טוב קובץ עניינים אות יג) והג"ח קנייבסקי שליט"א (דרך שיחה חלק א עמוד תקכח), לענין רוח רעה השורה על האוכל שתחת המיטה אין הבדל בין מונח בכלי אחד למונח בכלי בתוך כלי ואפילו עשרה כלים, תמיד יש 'רוח רעה'.

אך לדעת הג"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל (אבני ישפה חלק א סימן קמא ענף א) יש להקל בדיעבד, כאשר האוכל הונח כלי בתוך כלי שלא נאסר באכילה, בצירוף דעת המגן אברהם (או"ח סימן קעג ס"ק א) שאין רוח רעה בזמננו, וכיון שהוא לא ממש באופן שדיברו עליו חז"ל אין לאסור בדיעבד.

3. האם המאכל נאסר בדיעבד

בגמ' כתוב רק שאין להניח אוכל תחת המיטה, אך לא כתוב מה הדין אם עבר והניח אוכל תחת המיטה, וישנם כמה דעות בפוסקים האם נאסרו בדיעבד.

המתירים: דעת השבות יעקב (חלק ב סימן קה) הובא להלכה ברעק"א (על השו"ע יו"ד סימן קטז סעיף ה) וביד אפרים (שם), בפתחי תשובה (שם), שהאוכל לא נאסר בדיעבד כיון שהוא רק אזהרה לכתחילה. ומוכיח כדבריו, שהרי הגמ' בכמה מקומות הזהירה שלא יאכל חבר אצל עם הארץ משום דברים שאינם מתקנים אצלם, ובכל זאת לא אסרו לאכול אצל עם הארץ משום רוח רעה, למרות שמבואר בגמ' בבא בתרא (נח.) שהוא מניח את כל האוכלין והכלים שיש לו מתחת למיטה, והרי חמירא סכנתא מאיסורא, מוכח שלא נאסר בדיעבד.

ודימה השבות יעקב לדברי הבית יוסף (יו"ד תחילת סימן ו) שהביא מספר העיטור (הלכות שחיטה דף כג טור ד) לגבי שחיטה בקרומות של קנה שאם האיסור מצד רוח רעה מותר בדיעבד. וכתב החיי אדם (חלק א

כלל ב סעיף ב) **ובערוגות הבשם** (יו"ד סימן ו אות א) שהוא הדין לכל דבר שאמרו עליו שרוח רעה שורה עליו מותר בדיעבד, דהוא רק מיחוש בעלמא לכתחילה. ובמשנה ברורה (סימן ד ס"ק יד) מצטט את החיי אדם להלכה לגבי נגיעה באוכל קודם נטילת ידים שאינו נאסר בדיעבד. והוסיף בשו"ת הר צבי (חלק א סימן נ ד"ה היוצא), שהאיסור הוא רק שלא להניח תחת המיטה, אך אם הניח מאכל תחת המיטה מותר באכילה אפילו לכתחילה.

האוסרים: מאידך דעת הברכי יוסף (שיורי ברכה יו"ד סימן קטז ס"ק י) לאסור אפילו בדיעבד, ודחה את ראית השבות יעקב ממה שלא אסרו לאכול מעם הארץ משום אוכל שתחת המיטה, כיון שאינו ודאי שהניח תחת המיטה. ודימה לדברי הגמ' (נדה דף יז.) שהאוכל שום קלוף שעבר עליו הלילה מתחייב בנפשו משום שרוח רעה שורה עליהם, משמע שאפילו בדיעבד אסור כשיש רוח רעה. וכן דעת הבן איש חי (שנה שניה פנחס אות יד) שאסור גם בדיעבד. וכן אסר ראש ישיבת מיר הג"ר אליעזר יהודה פינקל זצ"ל (ארחות רבינו חלק א עמוד ריא), אפילו כשהונח כהרף עין תחת המיטה.

בדעת הגר"א, הביא בספר **בבינת אדם** (כלל סח אות סג) בשם הגר"א מוילנא שציוה בצנזר שהונח תחת המיטה לחתוך לחתיכות קטנות ולזרקם שלא יאכלם אדם, ובשו"ת בנין עולם (להגר"א חבר, או"ח סימן לג) מעשה בצוקער שהיה מונח בתיבה שאדם ישן עליה, וציוה להשליכו לנהר. והסיק הבינת אדם, שבני הכפרים מקילים ומניחים לפתות וביצים תחת המיטה, וכיון דדשו ביה רבים שומר פתאים ד'. אמנם בדרכי תשובה (סימן קטז ס"ק לה) בשם שערי רחמים (ליקוטי דינים אות קנו הערה ב) בשם הגר"ח מוולאז'ין שהגר"א החמיר רק לעצמו אבל לאחרים צוה להשקותם, ודלא כהנ"ל.

המכריעים: למעשה צידד בכף החיים (יו"ד סימן קטז ס"ק מד), שיש להקל בצירוף היתרים נוספים. ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (דברי חכמים יו"ד פרק ב' אות כ"ה, אשרי האיש יו"ד פרק ז' אות י"ז) והגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל (שבט הלוי חלק ו סימן קי"א ענף ה' אות ה', חלק ח סימן כב אות ב, קונטרס הלכות שמירת הגוף והנפש להגר"י ישראלזון, נקיות וכבוד לתפילה פרק א אות כה) יש להקל במקום הפסד. ולכתחילה אסור, אבל בדיעבד יכול להתיר.

לעומת זאת בספר **ארחות רבינו** (חלק א עמוד ריא) מסופר שפעם שאלו את החזון איש זצ"ל על אוכל שהיה מתחת המיטה והורה לחלק אותם לעניים, ופעם אחרת הורה לחלק אותם לתלמידים של ישיבת תפארת ציון בלי להודיע להם שישנו על האוכל הזה. וביאר הגר"ש אלישיב זצ"ל (אבני ישפה חלק א סימן קמא סוף ענף א, אשרי האיש או"ח חלק א פרק א הערה כג) הטעם בהוראה זו, שיוכל לסמוך על הפוסקים המקילים אפילו אם אינו עני, ולכן מותר לנו לתת לו לאכול.

והורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א (נקיות וכבוד בתפילה שו"ת הגר"ח שאלה יג), לגבי אוכל שהיה מונח תחת המיטה שישנו עליה, יש מקילים ויש מחמירים, והמחמיר יכול לתת לאחר שמיקל בזה.

ולדעת הגר"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (הליכות שלמה תפלה פרק יג הלכה יז ובהערה 65) שמאכל תחת המיטה שישנו עליו, ישליכם ולא ישתמש בהם כלל, אבל פעם כשאורח ישן על המיטה, היקל למכור לגוי, מטעם ש'אין אדם אוסר דבר שאינו שלו', ובצירוף עוד טעמים להתיר.

אמנם הגביל שכל האיסור הוא רק במה שכתוב במפורש בחז"ל ואין לדמות דבר לדבר ולכן אין איסור לישון במיטה התחתונה של מיטת קומתיים וכן מותר להניח כלים מתחת למיטה, ואפילו שלשון הרבינו גרשום (ב"ב דף נח.) שאסור להניח 'כלים', קשה להורות כך לדינא כיון שיש בספר זה טעויות. [וברבינו גרשום הנדפס מחדש על פי כתבי יד - ירושלים תשנ"ט, לא מופיע המילה 'כלים'].

עצות: והעיד הגר"ר משה ברנדסדופר שליט"א (היכל הוראה חלק א הוראה ב) בשם אביו הגר"ר מאיר ברנדסדופר זצ"ל שבדיעבד לא נאסר אוכל שהיה תחת המיטה או שנגע בו קטן קודם נטילת ידים. והנה במאכל שאינו נמאס במים, מפורש במשנ"ב (סימן ד ס"ק יד) מאכל שנגע בו לפני נטילת ידים, ידיחנו ג' פעמים. ופירש כוונתו שיטלנו ג' פעמים על ידי כלי. ולגבי מאכל שנמאס בנטילה, ייעץ הגר"ר משה, שאם המאכל היה בשקית יטול ג' פעמים על השקית, ומועיל נטילה אף שהמאכל מונח בתוך השקית, כמו שהובא בספר **טעמי המנהגים** (ליקוטים עניינים שונים סימן לו בהערה) בשם מהר"ש קמינקא זצ"ל, לטבול במקוה את התיבה עם ה'לעקיק' שישנו עליה, ומותרים בכך. ואם אי אפשר להדיח את המאכל, מותר בדיעבד גם בלא נטילה.

4. תחת אדם ישן

המתירים: נחלקו הפוסקים האם ה'רוח רעה' שורה תחת המיטה, גם שלא בשעת השינה, דעת הג"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (ארחות רבנו חלק א הוספות סוף עמוד כט) שאם היו מאכלים תחת המטה בשעה שלא ישנים עליה יש להקל ולהשתמש בהם אף לאלה המקפידים לא לאכול מאכלים שעומדים תחת המטה. וכן הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל (פסקי הלכות קרול יו"ד אות נו, נקיות וכבוד בתפילה פרק א הערה לב, אשרי האיש או"ח חלק א פרק א אות יד) אוכלין שהיו תחת המטה ולא ישן במטה - מותר לאכלם.

האוסרים: לדעת הג"ר שרי'ה דבליצקי זצ"ל (מרשימות הגר"י שוב, בעניני סכנה אות כ"ג) יש להיזהר לא להניח אוכלים מתחת המטה אף כשאין ישנים על המטה. והורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א (ארבעת המינים למהדרין סוף הלכות אתרוג) שאין הבדל בין אם הניח את האתרוג מתחת למטה ביום או שהניחו בלילה, דבכל אופן האתרוג נאסר, וגם אם לא ישן על המיטה האתרוג נאסר, דנחלקו הפוסקים אם המיטה גורמת את הטומאה או השינה.

5. עגלה של תינוק

המקילים: נחלקו הפוסקים לגבי אוכל שהונח בסל תחת העגלה והתינוק ישן באותו זמן. לדעת המנחת יצחק (חלק ד סימן קיז) מותר אפילו להניח לכתחילה אוכל תחת העגלה, כמו שהקילו בנטילת ידים שחרית בנגיעת קטן שלא הגיע לחינוך, הוא הדין שלא נאסר האוכל שתחת העגלה. ועוד, שכבר הביא הדרכי תשובה ש'תחת המיטה' נקרא רק בקרקע מתחתיה, ולפי דבריו בעגלה אין להחמיר, ובצירוף עוד היתרים אפשר להקל לכתחילה. והוכיח מכמה פוסקים, שדימו דין אוכלים תחת המיטה, לטומאת אוכלים על ידי נגיעה קודם נטילת ידים. וכתב בספר הכשרות (פרק יח הלכה כט) שמותר לכתחילה להניח תחת עגלת תינוק, על פי הסוברים שאין רוח רעה בקטן.

וכן התיר בשו"ת דברי יציב (חלק יו"ד סימן לג) בשם שו"ת לבושי מרדכי (מהדורה תניינא חלק יו"ד סימן יט אות ג) באוכל שהונח תחת עגלה של תינוק, כי אין בתינוק 'רוח רעה' כמו שלא מקפידים ליטול ידים לתינוק, ובצירוף שהעגלה אינה מיוחדת לשכיבה. ושמעתי בשם הדברי יציב, שהיקל בדיעבד בילדים עד גיל 9.

ולדעת הגר"ש אלישיב (הערות מסכת פסחים קיב. ד"ה תחת) מותר לאכול מאכל שהונח תחת תינוק ישן בעגלה שאינו יכול עדיין ללכת, כי אינה 'מיטה' אלא כלי לשאת את התינוק ואין בו רוח רעה.

הג"ר בנימין זילבר זצ"ל (אז נדברו חלק ז סימן עב) התיר כי עגלה אינה מיטה. [לפי הטעם הזה, בעריסה שמועדת לשכיבת התינוק יש לאסור. עוד העירו, שהיום העגלות בנויות בצורה שיהיו נוחות לשכיבה, בפרט בעגלות אמבטיה]. וכן הביא להקל בספר נקיות וכבוד בתפילה (פרק א אות כח) בשם הגר"ש ואזנר זצ"ל. וכתב במשנה הלכות (חלק טו סימן ה) 'כבר יצא הדבר להתיירא'. וביותר היקל בשו"ת יביע אומר (חלק א יו"ד סימן י) במיטת ילד פחות מבר מצוה, שאין רוח רעה בקטן, בצירוף שהרצפה מרוצפת באבנים או קורות, ואינו קרקע ממש. ובספר רבבות ויובלות - פסקי הג"ר אפרים גרינבלט זצ"ל (חלק ב סימן רנט) כתב שאין המאכל נאסר בדיעבד, והמחמיר לעצמו תבוא עליו ברכה.

המחמירים: מאידך יש פוסקים שצידדו להחמיר אפילו בעגלת תינוק, כי 'חמירא סכנתא מאיסורא'. הג"ר חיים שמואלביץ זצ"ל (שמירת הגוף והנפש סימן יד הערה טו) החמיר מאד בזה כיון שהסבא מקלם זצ"ל מאד הקפיד בזה.

הג"ר משה שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות כרך א סימן ט) ציטט את ההיתר של המנחת יצחק, והוסיף סברא להקל לדעת האומרים שרוח רעה שורה רק במיטה המיוחדת לשינה, מאידך הוכיח להחמיר שהרי הגר"א אסר בדיעבד אפילו באוכל שמונח ב'תיבה' שישן עליה אדם ביום לזמן קצר, אפילו שאינה מיטה ואינו מונח על הקרקע, ומסיק שאם לא ישן התינוק אין להחמיר, ואם ישן יש להחמיר.

בשם הג"ר חיים קנייבסקי שליט"א (ויכתוב מרדכי עמוד שסט אות שכט) הובא שהאוכל שתחת עגלת תינוק נאסר באכילה. ולגבי מיטת תינוק השיב (נזר החיים עמוד ריז אות קסב) שאם זה אוסר אין הבדל בין קטן לגדול.

תחת האדם: לגבי אוכל שהיה מונח תחת אדם ישן, הג"ר יוסף חיים זוננפלד זצ"ל (שו"ת שלמת חיים חלק ב סימן ז) מתיר בזה מטעם שאין רשות לרוח רעה רק תחת המיטה. ובשו"ת יביע אומר (חלק א יו"ד סימן ט) הביא שמעשה כזה אירע לפני הבן איש חי והורה להקל. והמנחת יצחק (חלק ד סוף סימן קיז) הכריע להקל, על פי ההיתר של המזמור לדוד (לרבי דוד פארדו, סימן קטז דף קיא ריש עמוד ב), הובא

בדרכי תשובה (שם) דלא מיקרי תחת המיטה, אלא הקרקע שתחתיה ממש, אבל בין כר לכסת לא נחשב תחת המיטה.

ולדעת הג"ר **ניסים קרליץ שליט"א** (חוט שני יו"ט עמוד שנד) יש לאסור כל אוכל שתחת התינוק, אפילו אם נרדם עם אוכל בידו, ורק לתינוק עצמו היקל שיכול לסיים את המאכל. וכן השיב הגר"ח קנייבסקי שליט"א (דרך אכילה עמוד פג) לא לאכול מאכל שהונח תחת רגל של אדם ישן.

סיכום הגיליון:

6. דינים העולים

- א. **רוח רעה:** אסור להניח אוכל תחת המיטה אפילו סגור בתוך כלי משום רוח רעה, ובדיעבד מותר. ויש מחמירים שגם בדיעבד המאכל נאסר אפילו שהונח תחת המיטה כהרף עין אפילו בעשר כיסויים, וצריך לכלותו מן העולם. ויש מקילים בדיעבד כאשר מונח בתוך שני כיסויים. ויש מתירים לחלקם לעניים. יש שכתבו ליטול את המאכל ג' פעמים, או לטובלו במקוה.
- ב. **שיטת הרמב"ם:** לדעת הרמב"ם טעם האיסור להניח אוכל תחת המיטה, שמא יפול לתוכו דבר המזיק, ולדעתו אם האוכל מכוסה מותר. וכתב הדרישה שלשיטתו אסור להניח אוכל תחת מקום שיושבים עליו.
- ג. **לא בשעת השינה:** שלא בשעת השינה מותר להניח אוכל תחת המיטה, ויש אוסרים גם שלא בשעת השינה, ולדעתם אתרוג שהונח תחת המיטה נפסל לסוכות.
- ד. **עגלת תינוק:** יש מתירים להניח אוכל תחת לעגלת תינוק אף שהוא ישן עליו, יש שאסרו להניח כתחילה והתירו בדיעבד אם הניח מאכל תחת תינוק ישן (אין רוח רעה בקטן, עגלה היא לא מיטה המיוחדת לשינה, אינו על גבי קרקע), בשיטה זו נחלקו האם נאסר רק בתינוק מגיל שיכול ללכת או מגיל 9 או מגיל בר מצוה, ויש שאסרו בכל האופנים את המאכל אף בדיעבד.
- ה. **תחת האדם:** מאכל שהיה תחת האדם עצמו לא נאסר, ויש מחמירים. ❖

הגיליון הונצח
לעילוי נשמת
הרב יחיאל
נפתלי זצ"ל בן
רבי משה ענגל
ת.נ.צ.ב.ה.

נ"י: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הנושא לשבוע הבא;
נגע באוכל לפני נטילת ידים
אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפ"ש, לישועה, וכדומה!
ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.
אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדריים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.
וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

הגיליון הונצח
לעילוי נשמת
האשה הצדקנית
מרת נעמי אורה
ע"ה בת רבי חנוך
העניך טלנסקי
ת.נ.צ.ב.ה.